EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 17.7.2006
KOM(2006) 399 galutinis

2006/0135 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir nustatantis taikytinos teisės taisykles bylose, susijusiose su santuoka

(pateikta Komisijos)

{SEK(2006) 949}
{SEK(2006) 950}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1) Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Amsterdamo sutartis nustato tikslą laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, be kita ko, imantis priemonių teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje. Pagal Sutarties 65 straipsnį Bendrija imasi priemonių teisminio bendradarbiavimo tarptautinio pobūdžio civilinėse bylose srityje tokiu mastu, kokio reikia vidaus rinkai deramai funkcionuoti. 65 straipsnio b punkte konkrečiai nurodomos „įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai valstybėse narėse taikomų teisės normų suderinamumo skatinimo priemonės“.

Įstatymų kolizijai taikomų teisės normų suderinimas palengvina abipusį teismų sprendim ų pripažinimą. Tai, kad valstybių narių teismai taiko tas pačias įstatymų kolizijai taikomas taisykles siekdami nustatyti konkrečioje situacijoje taikytiną teisę, sustiprina savitarpio pasitikėjimą konkrečiais teismų sprendimais, priimtais kitose valstybėse nar ėse[1].

Europos Vadovų Taryba yra kėlusi klausimą dėl santuokos nutraukimui taikytinos teisės du kartus. Europos Vadovų Taryba susitikime Vienoje 1998 m. prašė, kad per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo būtų apsvarstyta galimybė parengti teisės aktą dėl santuokos nutraukimui taikytinos teisės[2]. Ne taip seniai, 2004 m. lapkričio mėn., Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją 2005 m. pateikti Žaliąją knygą dėl taisyklių, taikomų įstatymų kolizijai santuokos bylose[3].

---

1 2000 m. lapkričio 30 d. priimta abipusio sprendimų pripažinimo principo įgyvendinimo civilinėse ir komercinėse bylose priemonių programa, OL C 12, 2001 1 15, p. 1.

2 1998 m. gruodžio 3 d. Europos Vadovų Tarybos priimtas Vienos veiksmų planas, OL C 19, 1999 1 23, p. 1.

3 2004 m. lapkričio 4–5 d. Europos Vadovų Tarybos priimta Hagos programa: laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje.

4 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1347/2000 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis abiejų sutuoktinių vaikams, pripažinimo bei vykdymo, OL L 160, 2000 6 30, p. 19.

Bendrosios aplinkybės

Dėl didėjančio piliečių judumo Europos Sąjungoje atsiranda vis daugiau tarptautinių por ų, t. y. skirtingą pilietybę turinčių sutuoktinių, skirtingose valstybėse narėse gyvenančių sutuoktinių arba sutuoktinių, gyvenančių kokioje nors valstybėje narėje, kurioje vienas iš jų ar abu nėra jos piliečiai. Turint omenyje didelį skyrybų skaičių Europos Sąjungoje, taikytina teisė ir jurisdikcija su santuoka susijusiose bylose kiekvienais metais yra svarbus dalykas daugeliui piliečių. Pridedamo poveikio vertinimo 3 skirsnyje pateikti statistiniai duomenys, rodantys tarptautinių ištuokų ir santuokų Europos Sąjungoje skai čių.

Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos

Šiuo metu nėra Bendrijos taisyklių santuokos bylose taikytinos teisės srityje. Pirmasis Bendrijos teisės aktas, priimtas šeimos teisės srityje, yra Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1347/2000[4], nustatantis jurisdikcijos ir teismų sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis abiejų sutuoktinių vaikams, priimtų nagrinėjant santuokos bylas, pripažinimo ir vykdymo taisykles. Tačiau jame nėra taikytinai teisei taikomų taisyklių.

Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003[5], kuriuo nuo 2005 m. kovo 1 d. panaikintas ir pakeistas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1347/2001, įsigaliojimas šiuo požiūriu nieko nepakeitė. Vykstant deryboms dėl šio reglamento, į kurį iš Tarybos reglamento (EB) Nr. 1347/2000 buvo perkeltos iš esmės nepakeistos santuokos bylas reglamentuojančios nuostatos, klausimas dėl taikytinos teisės nebuvo keliamas.

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 leidžia sutuoktiniams pasirinkti vieną iš kelių alternatyvių jurisdikcijos pagrindų. Kai su santuoka susijusi byla patenka į kurios nors valstybės narės teismą, taikytina teisė nustatoma pagal tos valstybės nacionalines įstatym ų kolizijai taikomas taisykles, kurios grindžiamos labai nevienodais kriterijais.

Dauguma valstybių narių nustato taikytiną teisę remdamosi tam tikra siejančių veiksnių, padedančių užtikrinti, kad bylai būtų taikoma tokia teisinė tvarka, su kuria ji turi glaud žiausią ryšį, skale. Kitos valstybės narės su santuoka susijusioms byloms sistemingai taiko savo vidaus įstatymus („lex fori“).

Pasiūlymo tikslai

Bendras šio pasiūlymo tikslas – sukurti aiškų ir visa apimantį teisinį pagrindą su santuoka susijusioms byloms Europos Sąjungoje ir užtikrinti piliečiams deramus sprendimus teisinio tikrumo, apibrėžtumo, lankstumo ir galimumo kreiptis į teismus poži ūriu.

Esant dabartinei padėčiai, su santuoka susijusiose tarptautinio pobūdžio bylose gali kilti daug problemų. Dėl to, kad nacionaliniai įstatymai labai nevienodi ir materialinės teisės, ir įstatymų kolizijai taikomų taisyklių požiūriu, stinga teisinio tikrumo. Dėl didelių įstatymų kolizijai taikomų nacionalinių taisyklių skirtumų ir jų sudėtingumo tarptautin ėms poroms labai sunku numatyti, kurios valstybės teisė bus taikoma jų santuokos bylai. Dauguma valstybių narių nenumato jokios galimybės sutuoktiniams pasirinkti teisę, taikytiną santuokos bylose. Dėl to gali būti taikoma teisė, su kuria sutuoktiniai tėra tik menkai susiję, arba baigtis gali būti ne ta, kuri atitiktų teisėtus piliečių lūkesčius. Be to, dabartinės taisyklės gali paskatinti sutuoktinį „skubėti į teismą“, t. y. kreiptis į teismą anksčiau už kitą sutuoktinį, siekiant užsitikrinti, kad byla būtų nagrinėjama pagal tam tikrą teisę ir jis galėtų apginti savo interesus. Pagaliau dabartinės taisyklės neužtikrina pakankamo galimumo kreiptis į teismus.

Šis pasiūlymas iš dalies keičia Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir taikytinos teisės su santuoka susijusiose bylose, kad būtų pasiekti toliau apibūdinti

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Šiuo pasiūlymu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie Europos S ąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažįstami kaip bendrieji Bendrijos teisės principai. Ypač juo siekiama užtikrinti visišką pagarbą teisei į teisingą teismą, pripažintai šios chartijos 47 straipsnyje.

2) Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir poveikio vertinimas

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2005 m. kovo 14 d. Komisija pateikė Žaliąją knygą dėl santuokos nutraukimui taikytinos teisės ir jurisdikcijos[6]. Žaliojoje knygoje nustatyta daug esamos padėties tr ūkumų ir įvairių galimų politikos pasirinkimo variantų problemoms spręsti. Pasirinkimo galimybes sudarė *status quo*, įstatymų kolizijai taikomų taisyklių suderinimas, ribotos galimybės sutuoktiniams pasirinkti taikytiną teisę suteikimas, Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 3 straipsnyje išvardytų jurisdikcijos pagrindų pakeitimas, Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 7 straipsnio, skirto kitai jurisdikcijai, pakeitimas, ribotos galimybės sutuoktiniams pasirinkti kompetentingą teismą nustatymas, ribotos galimybės perduoti bylą nustatymas ir galiausiai šių įvairių sprendimų derinys.

Buvo pateikti atsiliepimai į Žaliąją knygą, Komisija gavo maždaug 65 teikimus[7].

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo 2005 m. rugsėjo 28 d. nuomon ėje dėl Žaliosios knygos palankiai įvertino Komisijos iniciatyvą.

2005 m. gruodžio 6 d. Komisija organizavo viešąjį svarstymą. Po to 2006 m. kovo 14 d. buvo surengtas ekspertų susitikimas. Diskusijos vyko remiantis diskusijų dokumentu, kurį parengė Komisijos tarnybos.

Dauguma atsiliepimų pripažino būtinumą stiprinti teisinį tikrumą ir apibrėžtumą, nustatyti ribotą šalių savarankiškumą ir užkardyti „skubėjimą į teismą“. Kai kurios suinteresuotosios šalys pareiškė susirūpinimą, kad įstatymų kolizijai taikomų taisyklių suderinimas įpareigotų teismus taikyti užsienio valstybės teisę ir kad dėl to su santuoka susijusios bylos būtų vilkinamos ir atsirastų papildomų bylinėjimosi išlaidų.

Rengiant šį pasiūlymą atsižvelgta į konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

---

6 KOM (2005) 82 galutinis.

7 Atsiliepimai paskelbti šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm.

- **Poveikio vertinimas**

Komisija ėmėsi poveikio vertinimo, kuris pridedamas prie pasiūlymo. Poveikio vertinimas numato tokias pasirinkimo galimybes: i) *status quo*, ii) glaudesnį valstybių narių bendradarbiavimą; iii) įstatymų kolizijai taikomų taisyklių suderinimą, įskaitant ribotą galimybę sutuoktiniams pasirinkti taikytiną teisę; iv) Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 taisyklės dėl bendros jurisdikcijos pakeitimą; v) ribotos galimybės sutuoktiniams pasirinkti kompetentingą teismą nustatymą; vi) Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 taisyklės dėl kitos jurisdikcijos pakeitimą.

Iš poveikio vertinimo matyti, kad įvairioms problemoms spręsti reikia Bendrijos veiksm ų derinio. Ataskaitoje palaikomas Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 pakeitimas, įskaitant įstatymų kolizijai taikomų taisyklių suderinimą su ribota galimybe sutuoktiniams pasirinkti taikytiną teisę, prorogacijos nustatymą ir taisyklės dėl kitos jurisdikcijos pakeitimą 7 straipsnyje.

Komisija atliko darbo programoje numatytą poveikio vertinimą, kurio ataskaitą galima rasti http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm.

3) Teisiniai pasiūlymo aspektai

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis šio pasiūlymo pagrindas yra Sutarties 61 straipsnio c punktas, suteikiantis Bendrijai įgaliojimus nustatyti priemones teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, kaip numatyta 65 straipsnyje.

65 straipsnis Bendrijai suteikia įgaliojimus teismų bendradarbiavimo su užsieniu susijusi ų civilinių bylų srityje tokiu mastu, kokio reikia vidaus rinkai deramai veikti. 65 straipsnio b punkte aiškiai nurodytos priemonės, skirtos skatinti įstatymų kolizijai taikomų taisyklių ir jurisdikcijos taisyklių suderinamumą.

Šis pasiūlymas skirtas jurisdikcijos ir taikytinos teisės nuostatoms, kurios taikomos tik tarptautinėse situacijose, pavyzdžiui, kai sutuoktiniai gyvena skirtingose valstybėse nar ėse arba turi skirtingą pilietybę. Taigi 65 straipsnyje nurodyto tarptautinio pobūdžio reikalavimo laikomasi.

Bendrijos institucijos turi tam tikrą veikimo savo nuožiūra laisvę nustatydamos, ar kokia nors priemonė būtina vidaus rinkai deramai veikti. Šis pasiūlymas sudaro sąlygas vidaus rinkai deramai veikti, nes jis pašalins bet kokias laisvo judėjimo kliūtis asmenims, kuriems šiuo metu kyla problemų dėl esamų nacionalinių įstatymų, reglamentuojančių taikytiną teisę ir jurisdikciją santuokos bylose, skirtumų.

- **Subsidiarumo principas**

Valstybės narės negali pasiekti šio pasiūlymo tikslų, tad nustatant bendras jurisdikcijos ir taikytinos teisės taisykles veiksmų reikia imtis Bendrijos lygmeniu. Jurisdikcijos taisykl ės, taip pat įstatymų kolizijai taikomos taisyklės turi būti vienodos, kad piliečiams būtų galima užtikrinti teisinio tikrumo ir apibrėžtumo siekį. Dėl to vienašališki valstybių narių veiksmai prieštarautų šiam tikslui. Valstybės narės tarpusavyje nėra sudariusios tarptautinės konvencijos taikytinos teisės su santuoka susijusiose bylose klausimu. Vie šos konsultacijos ir poveikio vertinimas parodė, kad šiame pasiūlyme aptariamų problem ų mastas yra didelis ir kad jos kasmet turi ryšį su tūkstančiais piliečių. Tad turint omenyje problemos pobūdį ir mastą tie tikslai gali būti pasiekti tik Bendrijos lygmeniu.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes griežtai apsiriboja tuo, kas būtina jo tikslams pasiekti. Siūlomos taikytinos teisės ir prorogacijos taisyklės taikomos tik santuokos nutraukimui ir gyvenimo skyrium (separacijai) teisiniam nustatymui, tačiau netaikomos santuokos pripažinimui negaliojančia.

Numatoma, kad dėl pateikiamo pasiūlymo piliečiai nepatirs jokios papildomos finansinės ar administracinės naštos, ir pasiūlymas bus susijęs tiktai su labai nedidele papildoma na šta, tenkančia nacionalinėms valdžios institucijoms.

- **Pasirinkta priemonė**

Nustatant priimamo teisės akto tipą dėl pasiūlymo pobūdžio ir tikslų reikalinga, kad tai būtų reglamentas. Kadangi siekiama teisinio tikrumo ir apibrėžtumo, reikia aiškių ir vienodų taisyklių. Siūlomos jurisdikcijos ir taikytinos teisės taisyklės yra išsamios ir tikslios, tad jų nereikia perkelti į nacionalinę teisę. Palikti valstybėms narėms kokią nors laisvę veikti savo nuožiūra įteisinant šias taisykles reikštų kelti grėsmę teisinio tikrumo ir apibrėžtumo tikslams.

4) Poveikis biudžetui

Pasiūlymas neturi poveikio Bendrijos biudžetui.

5) Papildoma informacija

- **Supaprastinimas**

Pasiūlymas sudaro galimybę supaprastinti administracines procedūras ir piliečiams, ir praktikuojantiems teisininkams.

Visų pirma įstatymų kolizijai taikomų taisyklių suderinimas gerokai supaprastintų padėtį privačioms šalims ir praktikuojantiems teisininkams, kurie taikytiną teisę galėtų nustatyti remdamiesi vienu bendru taisyklių rinkiniu, pakeisiančiu esamas dvidešimt keturias nacionalines įstatymų kolizijai taikomas taisykles.

Šis pasiūlymas įtrauktas į Komisijos *acquis communautaire* atnaujinimo ir supaprastinimo programą.

- **Išsamus pasiūlymo paaiškinimas**

II skyrius – Jurisdikcija

3a straipsnis

Ši nuostata numato sutuoktiniams ribotą galimybę bendru sutarimu nustatyti kompetentingą teismą („prorogaciją“) santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium (separacijos) bylose. Ji atitinka Tarybos reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnį, kuris tam tikromis sąlygomis leidžia bylos šalims susitarti dėl kompetentingo teismo bylose, susijusiose su tėvų pareigomis.

Didesnis bylos šalių savarankiškumas suteiks sutuoktiniams daugiau teisinio tikrumo ir apibrėžtumo. Esamos jurisdikcijos taisyklės neleidžia sutuoktiniams kreiptis į teismą dėl santuokos nutraukimo toje valstybėje narėje, kurios pilietybę turi tik vienas jų, jeigu nėra kito siejamojo veiksnio. Naujoji taisyklė ypač padidins galimumą kreiptis į teismus pilie čiams, turintiems skirtingą pilietybę, leisdama jiems bendru sutarimu nustatyti valstybės narės, kurios pilietybę turi vienas jų, teismą ar teismus. Tokią galimybę turės sutuoktiniai, gyvenantys ir kokioje nors valstybėje narėje, ir trečiojoje valstybėje. Sutuoktiniai, nustatantys kompetentingą teismą, galės pasinaudoti ir galimybe pasirinkti taikytiną teisę pagal 20a straipsnį.

Siekiant užtikrinti, kad abu sutuoktiniai suvoktų savo pasirinkimo padarinius, turi būti laikomasi tam tikrų formalių reikalavimų.

Galimybė pasirinkti kompetentingą teismą netaikoma byloms, susijusioms su santuokos pripažinimu negaliojančia, kuriose šalių savarankiškumas, manoma, yra netinkamas dalykas.

4 ir 5 straipsniai iš dalies keičiami, kad būtų atsižvelgta į naująją prorogacijos taisyklę.

6 straipsnis išbraukiamas. Viešos konsultacijos parodė, kad dėl šios nuostatos gali kilti nesusipratimų. Be to, ji yra perteklinė, nes 3, 4 ir 5 straipsniai apibūdina, kokiomis aplinkybėmis teismas turi išimtinę kompetenciją tais atvejais, kai valstybės narės teritorijoje yra sutuoktinio nuolatinė gyvenamoji vieta arba jis turi valstybės narės pilietybę, arba, jei kalbama apie Jungtinę Karalystę ir Airiją, turi nuolatinę gyvenamąją vietą vienos iš tų valstybių teritorijoje.

7 straipsnis

Šiuo metu 7 straipsnyje yra nuoroda į tarptautinę jurisdikciją reglamentuojančias nacionalines taisykles tam atvejui, kai sutuoktiniai neturi nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teritorijoje arba neturi bendros pilietybės. Tačiau nacionalinės taisyklės pagrįstos skirtingais kriterijais ir ne visada veiksmingai užtikrina sutuoktiniams galimum ą kreiptis į teismus, nors jie gali turėti glaudų ryšį su ta valstybe nare. Dėl to gali būti situacijų, kai nė vienas teismas ES arba trečiojoje valstybėje neturės jurisdikcijos nagrin ėti pareiškimo dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo ar santuokos pripažinimo negaliojančia. Dėl to taip pat gali kilti praktinių sunkumų dėl santuokos nutraukimo pripažinimo valstybėje narėje, nes trečiojoje valstybėje priimtas sprendimas nebus pripažįstamas valstybėje narėje pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003, o pripažįstamas tiktai pagal nacionalines taisykles arba taikomas tarptautines sutartis.

Pasiūlymas nustato vienodą ir išsamią kitos jurisdikcijos taisyklę, kuri pakeičia nacionalines taisykles dėl kitos jurisdikcijos ir užtikrina galimumą kreiptis į teismus sutuoktiniams, gyvenantiems trečiojoje valstybėje, tačiau turintiems tvirtus ryšius su tam tikra valstybe nare, kurios piliečiai jie yra arba kurioje tam tikrą laiką gyveno. Šios

2006/0135 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir nustatantis taikytinos teisės taisykles bylose, susijusiose su santuoka

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 61 straipsnio c punktą ir 67 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą[8],

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę[9],

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[10],

kadangi:

(1) Europos Sąjunga yra iškėlusi sau tikslą palaikyti ir plėtoti Europos Sąjungą kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrintas laisvas asmenų judėjimas. Tokiai erdvei laipsniškai sukurti Bendrija turi, be kita ko, imtis priemonių, susijusių su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, kurių reikia vidaus rinkai deramai funkcionuoti.

(2) Šiuo metu nėra Bendrijos taisyklių santuokos bylose taikytinos teisės srityje. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 nustato taisykles, reglamentuojančias jurisdikciją, teismų sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimą bei vykdymą, tačiau jame nėra taikytinos teisės taisyklių.

(3) Europos Vadovų Taryba susitikime Vienoje 1998 m. gruodžio 11–12 d. paragino Komisiją apsvarstyti galimybę parengti teisės aktą dėl santuokos nutraukimui taikytinos teisės. 2004 m. lapkričio mėn. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją pateikti Žali ąją knygą dėl įstatymų kolizijai taikomų taisyklių santuokos nutraukimo bylose.

(4) Komisija, vadovaudamasi jai suteiktu politiniu įgaliojimu, 2005 m. kovo 14 d. pateikė Žaliąją knygą dėl santuokos nutraukimui taikytinos teisės ir jurisdikcijos. Žalioji knyga davė pradžią plačioms viešoms konsultacijoms dėl problemų, kurios gali kilti esant dabartinei situacijai, sprendimų.

(5) Šis reglamentas turėtų sukurti aiškų ir visa apimantį teisinį pagrindą su santuoka

---

8 OL C […], […], p. […].
9 OL C […], […], p. […].
10 OL C […], […], p. […].

susijusioms byloms Europos Sąjungoje ir užtikrinti piliečiams deramus sprendimus teisinio tikrumo, apibrėžtumo, lankstumo ir galimumo kreiptis į teismus požiūriu.

(6) Siekiant didinti teisinį tikrumą, apibrėžtumą ir lankstumą, šiame reglamente sutuoktiniams turėtų būti nustatyta galimybė susitarti dėl kompetentingo teismo santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium (separacijos) teisinio nustatymo bylose. Be to, bylos šalims turėtų būti suteikta tam tikra galimybė pasirinkti teisę, taikytiną santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium (separacijai). Tokia galimybė neturėtų būti taikoma santuokos pripažinimui negaliojančia, kuris glaudžiai susijęs su santuokos galiojimo sąlygomis ir kuriam šalių savarankiškumas yra netinkamas dalykas.

(7) Nesant taikytinos teisės pasirinkimo, šis reglamentas turėtų nustatyti suderintas teisės kolizijai taikomas taisykles, grindžiamas tam tikra siejamųjų veiksnių skale, kad būtų u žtikrintas teisinis tikrumas bei apibrėžtumas ir užkardytas „skubėjimas į teismą“. Tokie siejamieji veiksniai turėtų būti parinkti taip, kad bylose, susijusiose su santuokos nutraukimu ar gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymu, būtų taikoma tos valstybės teisė, su kuria ta santuoka turi glaudų ryšį.

(8) Visuomenės intereso sumetimais išimtiniais atvejais turėtų būti pateisinama galimybė tam tikroje byloje nepaisyti užsienio teisės, jeigu ji akivaizdžiai prieštarautų viešajai teismo vietos politikai.

(9) Taisyklė dėl kitos jurisdikcijos turėtų būti pakeista siekiant padidinti skirtingų pilietybių sutuoktiniams, gyvenantiems trečiojoje valstybėje, apibrėžtumą ir galimumą kreiptis į teismus. Tam tikslui reglamentas turėtų nustatyti suderintą taisyklę dėl kitos jurisdikcijos, kad skirtingų pilietybių sutuoktiniai galėtų kreiptis į valstybės narės, su kuria turi glaudų ryšį dėl savo pilietybės arba savo paskiausios bendros nuolatinės gyvenamosios vietos, teismą.

(10) Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 12 straipsnis turėtų būti iš dalies pakeistas siekiant užtikrinti, kad santuokos nutraukimo teismas, nustatytas pagal 3a straipsnį, taip pat turėtų jurisdikciją dėl tėvų pareigų keliamoms byloms, susijusioms su santuokos nutraukimo pareiškimu, jeigu laikomasi to paties reglamento 12 straipsnyje nustatytų s ąlygų, ypač – kad jurisdikcija labiausiai atitiktų vaiko interesus.

(11) Dėl to Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 turėtų būti iš dalies atitinkamai keičiamas.

(12) Kadangi veiksmo, kurio reikia imtis, tikslų, būtent – sustiprinti teisinį tikrumą, lankstum ą ir galimumą kreiptis į teismus tarptautinėse santuokos bylose, valstybės narės deramai pasiekti negali, ir todėl tų tikslų dėl jų masto būtų geriausia siekti Bendrijos lygmeniu, Bendrija gali patvirtinti priemones pagal Sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama tai, kas būtina šiems tikslams pasiekti.

(13) Šis reglamentas gerbia pagrindines teises ir atitinka principus, pripažintus visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje kaip Bendrijos teisės bendruosius principus. Konkrečiai juo siekiama užtikrinti visišką pagarbą teisei į teisingą teismą, kaip pripažįstama šios chartijos 47 straipsnyje.

(14) [Jungtinė Karalystė ir Airija pagal prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių pridedamo Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos 3 straipsnį

pranešė apie savo norą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą.]

(15) Danija pagal prie Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutarčių pridedamo Protokolo dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnį nedalyvauja priimant šį reglamentą ir tod ėl nėra nei jo saistoma, nei neprivalo jo taikyti.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 iš dalies keičiamas taip:

1) pavadinimas pakeičiamas taip:

„Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo ir vykdymo, taip pat dėl taikytinos teisės su santuoka susijusiose bylose“

2) įterpiamas šis 3a straipsnis:

„3a straipsnis

Galimybė šalims pasirinkti teismą bylose, susijusiose su santuokos nutraukimu ir gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymu

1. Sutuoktiniai gali susitarti, kad valstybės narės teismas ar teismai turi turėti jurisdikciją jų byloje, susijusioje su santuokos nutraukimu ir gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymu, jeigu jie turi esminį ryšį su ta valstybe nare dėl to, kad

   (a) taikytinas kuris nors iš 3 straipsnyje išvardytų jurisdikcijos pagrindų, arba

   (b) joje ne trumpiau kaip trejus metus yra sutuoktinių paskiausia bendra nuolatinė gyvenamoji vieta, arba

   (c) vienas iš sutuoktinių yra tos valstybės narės pilietis arba, jei kalbama apie Jungtinę Karalystę ir Airiją, vienos iš tų valstybių narių teritorijoje turi nuolatinę gyvenamąją vietą.

2. Jurisdikciją pripažįstantis susitarimas sudaromas raštu ir abiejų sutuoktinių pasirašomas ne vėliau kaip teismui priimant bylą savo žinion.“

3) 4 ir 5 straipsniuose žodžiai „3 straipsnis“ pakeičiami žodžiais „3 ir 3a straipsniai“.

4) 6 straipsnis išbraukiamas;

5) 7 straipsnis pakeičiamas taip:

„7 straipsnis

Kita jurisdikcija

Jeigu nei vienas iš sutuoktinių jokios valstybės narės teritorijoje neturi nuolatinės gyvenamosios vietos ir jie neturi bendros kokios nors valstybės narės pilietybės, arba, jei kalbama apie Jungtinę Karalystę ir Airiją, neturi nuolatinės gyvenamosios vietos vienos iš tų valstybių narių teritorijoje, valstybės narės teismai yra kompetentingi remdamiesi tuo, kad:

(d) sutuoktiniai ne mažiau kaip trejus metus tos valstybės narės teritorijoje turėjo bendrą ankstesnę nuolatinę gyvenamąją vietą; arba

(e) vienas iš sutuoktinių turi tos valstybės narės pilietybę, arba, jei kalbama apie Jungtinę Karalystę ir Airiją, turi nuolatinę gyvenamąją vietą vienos iš tų valstybių narių teritorijoje.“

6) 12 straipsnio 1 dalyje žodžiai „3 straipsnį“ yra pakeičiami žodžiais „3 ir 3a straipsnius “.

7) Įterpiamas šis IIa skyrius:

„IIa SKYRIUS

Taikytina teisė santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium (separacijos) teisinio nustatymo bylose

20a straipsnis

Galimybė šalims pasirinkti taikytiną teisę

1. Sutuoktiniai gali susitarti nustatyti teisę, taikytiną santuokos nutraukimui ir gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymui. Sutuoktiniai gali susitarti nustatyti vieną iš toliau nurodytų teisių:

(f) sutuoktinių paskiausios bendros nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisę, jeigu vienas iš jų tebegyvena joje;

(g) valstybės, kurios pilietybę arba, jei kalbama apie Jungtinę Karalystę ir Airiją, kurioje nuolatinę gyvenamąją vietą turi vienas iš sutuoktinių, teisę;

(h) valstybės, kurioje sutuoktiniai gyveno ne mažiau kaip penkerius metus, teisę;

(i) valstybės narės, kurioje pateiktas pareiškimas, teisę.

2. Taikytiną teisę nustatantis susitarimas sudaromas raštu ir abiejų sutuoktinių pasirašomas ne vėliau kaip teismui priimant bylą savo žinion.“

20b straipsnis

Taikytina teisė nesant šalių susitarimo

Nesant šalių susitarimo pagal 20a straipsnį, santuokos nutraukimui ir gyvenimo

skyrium (separacijos) nustatymui taikoma teisė tos valstybės:

(j) kurioje sutuoktiniai turi bendrą nuolatinę gyvenamąją vietą, o jeigu ne,

(k) kurioje sutuoktiniai turėjo savo paskiausią bendrą nuolatinę gyvenamąj ą vietą ir jei vienas iš jų ten tebegyvena, o jeigu ne,

(l) kurios piliečiai yra abu sutuoktiniai, arba, jei kalbama apie Jungtinę Karalystę ir Airiją, kurioje abu turi nuolatinę gyvenamąją vietą, o jeigu ne,

(m) kurioje pateiktas pareiškimas.

20c straipsnis

Užsienio teisės taikymas

Tais atvejais, kai taikytina kitos valstybės narės teisė, teismas gali naudotis Europos teisminiu tinklu civilinėse ir komercinėse bylose, kad gautų informacijos jos turinio klausimais.

20d straipsnis

Nukreipimo į trečiosios valstybės teisę atmetimas

Pagal šį reglamentą nustatytos teisės taikymas reiškia tos teisės normų, o ne jos privatinės tarptautinės teisės normų taikymą.

20e straipsnis

Viešoji politika

Pagal šį reglamentą nustatytos teisės nuostatos taikymo galima atsisakyti tik tais atvejais, kai toks taikymas akivaizdžiai nesuderinamas su viešąja teismo vietos politika.“

2 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.*

Jis taikomas nuo 2008 m. kovo 1 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

Priimta Briuselyje,

Tarybos vardu
Pirmininkas
[...]